

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

13. Vtru[m] in Sacramento Matrimonij sit eadem obligatio Parochi non ministrandi illud indigno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

curare in aliis: alioquin qui in peccato communicat, sufficeret. si in Confessione postea diceret, se fuisse causam, quodd sacramentum ab aliquo indignè susceperetur, nec deberet explicare, se ipsum indignè communicasse: quod (ni fallor) nemo concederet. Sicut non esset eiusdem speciei peccatum ingrati- tudinis aduersus meum benefactorem, cum eo, quod committerem, si alicui auctor essem, ut esset ingratus aduersus suum benefactorem: imò non crederem, satisfactorum in Confessione eum, qui absque causa ministravit sacramentum indigno, si solum diceret: Cooperatus sum ad hoc, ut alius indignè reciperet sacramentum; nam cooperatio illa ministri videtur differre specie à cooperatione alterius propter specialem obligationem, quam ministri habet dispensandi prudenter, & fideliter sacramenta, quæ obligatio ex hoc speciali titulo non est in aliis, qui licet peccarent contra reuerentiam debitam sacramento, & ut cooperantes peccato indignè suscipientis, non tamen contra fidelitatem muneris sui in administratione debita sacramenti. Porro, si minister habet specialem obligationem, quam non habent alij, multò magis specialem titulum, ac obligationem peculiarem habere videtur ipse suscipiens sacramentum, ad quem specialiter pertinet disponere animam suam ad eius effectum multò magis, quam pertineat ad ministrum, & per consequens malitia ipsius suscipientis indignè differet specie à malitia cooperantis ad eam susceptionem.

202. Tertiò, & vltimò existimo, Sacerdotem accipientem de manu sua Eucharistiam in statu peccati, non contrahere quidem malitiam eandem, quam contrahit, qui ministrat indigno Eucharistiam; contrahere tamen aliquam malitiam diuersam ab ea, quam contrahit qui merè suscipit indignè. Prima pars probatur, quia quando Sacerdos dat Eucharistiam indigno, contrahit etiam malitiam cooperantis indignè suscipientis, quam diximus esse diuersam à malitia indignæ susceptionis: hanc autem malitiam non contrahit, quando ipse accipit sibi Eucharistiam: nam cooperatio semper est in ordine ad alium, cui cooperamur, atque ideo specialis malitia cooperationis consistit in eo, quodd aliquis particeps sit peccati alieni, & concurrat ad illud; quare semper videtur imbibere scandalum, & causalitatem alieni peccati; Sacerdos autem sumens sibi Eucharistiam, nullo modo concurrat ad peccatum alterius, neque ponit scandalum alteri; ergo malitia illa cooperationis, & participationis peccati alieni non inuenitur in eo, qui sibi sumit Eucharistiam. Secunda verò pars, quodd scilicet contrahat aliquam malitiam diuersam ab ea, quam contrahit merus suscipiens, probatur ex dictis; quia peccat, non solum contra obligationem dignè suscipiendi, sed etiam contra peculiarem obligationem ministri non distribuendi illud sacramentum, nisi dignis; cum enim accipiat sibi indigno, & ad hoc abutatur potestate, quam habet distribuendi illud sacramentum, peccat contra fidelitatem debitam in suo munere administrando. Sicut Pontifex non minùs peccaret contra fidelitatem, & debitum sui officij rectè & fideliter dispensandi dispensans secum in voto, vel concedens Indulgentias absque causa sufficienti, quam si dispensaret, aut concederet aliis; uterque enim est actus indebitè proueniens ex illa potestate, quam habet, & contra debitum sui officij, rectè & fideliter administrandi. Similiter ergo Sacerdos, qui ex potestate publica, quam habet circa Eucharistiæ distributionem, illud sacramentum sibi indebitè usurpat, peccat contra debitum sui officij, atque adeò contrahit aliquam malitiam, quam non contraheret laicus

P. Ioan. de Lugo de Sacramentis.

suscipiens Eucharistiam in statu peccati; & debet eam in Confessione explicare, ac dicere, se accepisse sibi Eucharistiam in statu peccati; si verò id fecit in Missa, debet id explicare, quia alia fuit malitia conficiendi sacramentum in peccato, sufficereque dicere, se in peccato celebrasse: hoc enim modo explicatur triplex illa malitia, conficiendi, sumendi, & ministrandi indignè.

Dubitari solet vltimò, an hoc præceptum non ministrandi indigno, nisi in certis casibus, sit positium, vel etiam naturale? Aliqui enim volunt, licet quoad eam partem non ministrandi indigno sit naturale, quoad aliam tamen partem non negandi peccatori occulto in publico, esse positium à Christo Domino propter magna inconuenientia, quæ inde sequerentur. Ita P. Coninch *infra* q. 8. c. art. 6. n. 34. Communis tamen sententia docet, esse naturale quoad utramque partem supposita institutione tali sacramentorum; & rationes suprà adductæ id videntur probare, si aliquid probant. Nam reuerentia debita sacramentis ex natura sua exigit talem sanctitatem in subiecto, ut non frustrentur, & careant suo fine. Obligatio etiam erga proximi famam exigit, ut quando non infertur positium detrimentum honori alterius, sed solum interuenit negatio, seu non soluere totum cultum debitum, non liceat reuelare occulta crimina, & infamare, ac vi repellere proximum, ut supra ostensum est. Non est ergo, cur dicamus, Christum alterasse legem naturalem in hoc puncto, & dispensasse in cultu, qui ex natura rei debebatur ex præcepto naturali suis sacramentis.

SECTIO XIII.

Utrum in Sacramento Matrimonij sit eadem obligatio Parochi, non ministrandi illud indigno.

204. Duplex potest esse quæstio. Prima, an Parochus assistens Matrimonio habeat eandem obligationem non assistendi, quando coniuges indignè suscipiunt illud sacramentum. Secunda, an ipsimet coniuges, qui non solum sunt suscipientes, sed ministri illius sacramenti, quod sibi inuicem ministrant, debeant non solum singuli esse in statu gratiæ, ne indignè illud suscipiant, & ponant obicè gratiæ sacramentali, sed etiam debeant cauere singuli, ne coniux alter sit in peccato; quodd si fiant, eum re vera esse in statu peccati, an debeant abstinere, ne ministrant sacramentum indigno. De priori itaque quæstione dicemus hac sectione; de posteriori, sectione sequenti.

Circa primam quæstionem distinguendum est: nam vel indignitas prouenit ex aliquo impedimento occulto, quod coniux habeat ad Matrimonium contrahendum, vel ex statu peccati, aut censura, qua prohibeatur in eo statu sacramenta recipere. In primo casu aliqui dicunt, si impedimentum sit occultum, & probari non possit, & matrimonium petatur in publico, nec admoniti velint desistere, debere Parochum assistere. Ita Veracruz, Vega & Barthol. à Ledesma, quos affert Thom. Sanchez *lib. 3. de Matrimonio, disp. 15. num. 8.* Ipse tamen *num. 12.* cum communi docet, debere Parochum non assistere, sed manifestare rem totam Ordinario, qui iam ex denunciatione Parochi poterit negare matrimonium. Quodd si ipse Ordinarius impedimentum occultum sciret, nec posset probare, deberet matrimonium publicè petentibus non negare; cum ipse non posset simul esse iudex, & testis. Alij tamen fortasse melius dicunt, Ordinarium etiam debere tunc negare, & denunciare superiori, v.g. Nuncio Apostolico: imò

N 3 ipse

203.

Præceptum non ministrandi indigno est naturale.

Coniug.

204.

205.

Quando indignitas prouenit ex impedimento occulto, Parochus debet negare assistentiam. Veracruz, Vega, Bartholom. à Ledesma, Sanchez.

ipse solus posset iudex; & testis esse in hac causa, sicut & Parochus est simul accusator, & testis; tam enim videtur esse contra regulam aliorum iudiciorum esse simul accusatorem, & testem, quam esse iudicem, & testem. Ita Coninch *disput. 17. de Matrimon. dub. 7. num. 67.*

Coninch.

206.

Quando indignitas provenit ex peccato, vel occulto, vel publico, Parochum non posse negare, cum videretur dicunt Theologi.

In secundo autem casu fatentur communiter Theologi, Parochum non posse negare matrimonium in publico propter peccatum illud occultum. Ita Coninch *ubi supra n. 68.* qui nihil dicit, quando esset peccatum publicum. Alij tamen dicunt, posse assistere, etiam quando peccatum esset publicum. Ita Ioannes Præpositus *in 3. p. q. 7. de impedimentis Matrimon. dub. 24.* & Paulus Layman *tom. 1. lib. 5. tract. 10. p. 2. c. 4.* Unde & posse assistere matrimonio inter hereticos, vel excommunicatos non denunciatos, nec Clerici percussores notorios. Reddunt autem rationem; quia Parochus non est minister sacramenti huius, sed testis assistens. Quid autem dicendum sit de coniuge ipso, qui est minister, statim videbimus.

207.

Duplex est difficultas in hac sententia. Prima.

In hac communi sententia duplex est difficultas. Prima est, quomodo concilietur prima pars cum secunda. Si enim Parochus sciens impedimentum occultum, v.g. votum castitatis emissum à petente matrimonium, non potest etiam in publico assistere, sed debet manifestare Ordinario illud impedimentum; non apparet, quomodo possit assistere, quando novit peccatum, vel excommunicationem occultam volentis contrahere matrimonium: neutrum enim ex illis impedimentis reddit matrimonium irritum, utrumque verò reddit æquè illicitum, cum excommunicato non minùs prohibita sit receptio sacramenti, quam habenti votum castitatis celebrare matrimonium; ergo vel in neutro, vel in utroque casu poterit Parochus assistere. Secunda difficultas est, quia saltem, quando peccatum, vel celsura publica est, non videtur posse assistere Parochus absque eo, quod cooperetur peccato coniugis; cum tunc absque illa infamia (res enim est iam publica) possit eum corripere, & repellere. Sicut ergo alia sacramenta debet etià in publico negare publico peccatori, ne cooperetur eius peccato; sic in matrimonio videtur dicendum propter eandem rationem.

Secunda.

208.

Ad primam respondet Sanchez.

Ad primam difficultatem respondet P. Thom. Sanchez *lib. 3. de Matrim. disput. 15. num. 13.* discrimen esse, quia Ecclesia non habet ius in foro externo ad impediendum matrimonium ob alia peccata occulta, cum non iudicet de occultis; quando autem sunt impedimenta iure ipso impediencia matrimonium, habet ius in utroque foro impediendi, si vnus testimonio probari possit: hoc enim est speciale in matrimonij impedimentis, ut vnico teste probari possint ad negandum matrimonium, quod in aliis peccatis non procedit.

209.

Impugnatur hac responsio.

Hac responsio multas patitur difficultates. Primo, quia Ecclesia per excommunicationem secretam verè prohibet etiam contrahere matrimonium, non minùs, quam votum secretum castitatis id prohibeat. Secundo, quia de hoc ipso petitur ratio, cur ob votum castitatis vnico teste probatum possit Ecclesia negare matrimonium, & non propter excommunicationem vno teste probatum, cum tam impediatur licita receptionem illius sacramenti excommunicatio secreta, quam votum castitatis secretum. Tertiò, quia ad minus sequeretur, quod quando excommunicatio, vel peccatum secretum potest probari duplici teste, possit, & debeat Parochus negare assistentiam petentibus etiam in publico. Quartò, quia saltem quando peccatum, vel excommunicatio petentis est publica, licet non faciat eum vitandum, debet Parochus negare, cum

iam possit pertinere ad iudicium Ecclesiæ; quod tamen est contra praxim: nullus enim Parochus negat assistentiam coniugi, cuius peccatum aliquod graue communiter cognoscitur.

Alij respondent, discrimen esse, quod quando contrahens est solum in statu peccati, agitur solum de vnico peccato externo vitando indignè susceptionis sacramenti, quod quidem iam peccator, quantum potuit, interius compleuit, & à quo speratur postea facile emendandus. Quando autem subest impedimentum occultum, agitur de plurimis peccatis vitandis, quæ per totam vitam committere coniux fornicando cum putatitia vxore, vel votum castitatis violando, aut etiam de vitando irreparabili damno tertij, cum quo alter tenetur contrahere: quæ omnia magis nos obligant, ut ea impediamus, etiam cum aliorum infamia, quam illud periculum, ne quis exterius sacramentum indignè suscipiat; quo peccatum iam interius, quantum potuit, admittit. Ita P. Coninch *loco supra citato, num. 69.*

210.

Respondetur.

Sed contra; quia non omnia impedimenta matrimonij afferunt eiusmodi inconuenientia post se; nam votum non ineundi matrimonium est ex impedimentis matrimonij impediens; & tamen non affert ea inconuenientia aliorum peccatorum subsequendum; quia semel inito matrimonio, poterit licite coniux ille reddere, & petere debitum coniugale; quod idem ferè est de voto castitatis: nam semel inito, & consummato matrimonio, non est periculum certum semper aliorum peccatorum sequendum; & tamen eiusmodi impedimenta etiam secreta faciunt, quod Parochus debeat repellere volentes contrahere.

211.

Hæc etiam respicitur.

Dices, in iis casibus procedere illud aliud inconueniens de damno irreparabili Dei, cui fides data per votum irreparabiliter frangitur. Sed contra; quia si aliquis vouisset non sumere Eucharistiam in peccato, non posset sacerdos ei in publico petenti negare Eucharistiam propter illud peccatum occultum, licet tunc etiam irreparabiliter læderet ius Deo acquisitum per tale votum: hoc ergo non sufficit de se, ut repellantur volentes contrahere cum eiusmodi impedimentis occultis. Adde, posse sæpè contingere, ut eiusmodi periculum peccatorum sequendum vitari possit; h. v. g. Parochus sciat, se posse illi coniungi habenti votum castitatis impetrare facile postea dispensationem voti, aut se habere facultatem ad dispensandum cum ipso post matrimonium initum ad petendum debitum, pro ut aliqui ex privilegio habent, in quibus casibus non deberet præcisè propter peccata subsequenda repellere illos cum infamia præfenti, sine qua posset facilius ea peccata postea impedire.

212.

Infamia. Diluuntur.

Addit aliam rationem discriminis idem Auctor ibi, quod scilicet ex denunciatione eorum impedimentorum non sunt ordinariè nata sequi eadem incommoda, quæ ex repulsa occultis peccatoris, quia ea impedimenta debent coram Ordinario probari; quare non tam facile possunt fingi, nec ex iis ita potest nasci scandalum, aliorumque turbatio.

213.

Aliam rationem discriminis addit Coninch.

Sed contra; quia non minùs potest probari coram Ordinario excommunicatio occulta, quam votum occultum castitatis, imò multò facilius; ergo si propter debitam correctionem, & vitandum peccatum contrahentis debet Parochus suscipere in se onus probandi votum, vel certè denunciandi, debet etiam suscipere onus probandi, vel denunciandi excommunicationem. Adde, eiusmodi impedimenta etiam absque probatione plena sufficere, ut Ordinarius repellat; ergo & excommunicatio occulta non plenè probata sufficere. Denique, ergo quando excommuni

Reluuntur.

excommunicatio publica est, vel peccatum aliud, poterit, & debet Parochus repellere volentem contrahere matrimonium: tunc enim facile probabit, quod omnes norunt, nec sequuntur illa alia incommoda.

214. Sensit hanc difficultatem P. Thomas Sanchez postea in alio loco lib. 7. de Matrimonio, disput. 11. quæ in simili ferè casu sibi opponens, fatetur, esse fortem: & tamen assignare conatur discrimen inter contrahentem cum excommunicato non vitando, vel cum habente votum castitatis: quia scilicet excommunicatio non est impedimentum speciale matrimonij, sed sicut peccatum mortale impedit omnium Sacramentorum susceptionem. Cum ergo non sit speciale impedimentum matrimonij; nec illi obstat, quatenus contractus est, sed ratione sacramenti, inde est, vt id obstaculum non afficiat vtrumque contrahentem. At votum est impedimentum speciale matrimonij, vt est contractus, ac proinde vtrumque contrahentem impedit. Iustus enim contractus matrimonij petit in neutro contrahente esse impedimentum impediens, aut dirimens.

215. Hæc ratio applicari etiam potest ad casum nostrum de obligatione Parochi, & magis fortasse attingit punctum discriminis; sed indiget explanatione. Adhuc enim videtur superesse difficultas, quid faciat illa maior, vel minor specialitas, vt ideo vnum impedimentum debeat denunciari, & non alterum. Ponamus, v.g. Petrum obligatum esse Iohani ad nullum prorsus contractum celebrandum absque eius consensu, aut consilio, vel à superiore potestatem habente eiusmodi præceptum habere: hoc quidem non est impedimentum speciale matrimonij, sed commune omnium contractuum, & tamen erit ex impedimentis, quæ denuncianda essent, & propter quæ Parochus deberet illi repellere; ergo quoddam excommunicatio sit impedimentum commune ad omnia sacramenta, non facit, quod non debeat propter eam repellere volens contrahere matrimonium.

116. Adhuc existimo, rationem illam explicari posse in debito sensu, quod scilicet differentia sit inter ea, quæ impediunt matrimonium sub communi ratione sacramenti, pro vt impedit excommunicatio, vel peccatum mortale, & inter ea, quæ impediunt illud sub ratione siue communi, siue speciali contractus, pro vt sunt alia impedimenta dirimentia, vel etiam impedimenta matrimonij. Nam impedimenta prioris generis non magis impediunt circa Matrimonium, quam circa Eucharistiam, Confirmationem, Extremam unctionem, quæ videmus non esse in publico neganda propter obicem occultum; quæ ratio à fortiori procedit in Matrimonio, pro vt sacramentum est: imò magis, quam in aliis Sacramentis; ea enim saltem debent negari publico peccatori: non tamen debet Parochus repellere publicum vsurarium, aut concubinarium à celebrando matrimonio; quia in hoc sacramento Parochus non est minister, nec ipse confert tamquam pastor, & distributor illud sacramentum, sed assistit quasi testis, vel Notarius publicus, ad quem non spectat examinare merita suscipientis, sed fidem facere, & testari quæ videt.

217. Alia est ratio de iis, quæ impediunt matrimonium, pro vt contractus est; nam contractus humani, pro vt tales sunt, pertinent ad Principem, seu superiorem humanum, vt iudex est; iudex autem habet ius examinandi, & inquirendi, an contractus legitimus, & debite fiat: potest ergo vt iudex inquirere de impedimentis legitimis, vt constet, an debeat suam auctoritatem interponere in tali contractu, an potius prohibere, ne fiat. Non tamen debet inqui-

rere de aliis peccatis, quæ aliunde, & extrinsecè possunt illi contractui aduenire. Sicut etiam Notarius debet non conficere instrumentum publicum super contractu facto contra iuris prohibitionem, & in quo non seruantur omnes conditiones legitimæ, tam quæ non reddunt, quam quæ reddunt irritum contractum; non tamen debet Notarius inquirere, an contrahentes aliunde peccent in ipso contractu, vt peccant contrahentes ex fine vitioso, & mortali. In Sacramentis autem vt Sacramentis hoc non procedit, quia circa ipsa ministri non sunt iudices (excepto sacramento Pœnitentiæ), sed dispensatores; & in aliquibus sunt dispensatores eorum, ad quæ omnes fideles habent ius. Vnde non habent in illis ius inquirendi, sed debitum ministrandi, & dandi medicinam, cibum spirituale, &c. omnibus, qui petunt; & licet vt pastores debeant non dare indignis, hoc tamen, non debet esse cum infamia petentis; quia cum hoc debitum procedat ex reuerentia sacramenti, & hæc reuerentia lædatur, non positivè, sed negativè, per omissionem maioris reuerentiæ debitæ in petitione indigna, vt supra vidimus; non debet pastor impedire illud peccatum cum infamia positivè petentis.

218. Adde, Parochum, vt diximus, non esse ministrum sacramenti in matrimonio, sed testem, vel quasi iudicem præstantem auctoritatem contractui sua præsentia, atque adeo considerando matrimonium, vt sacramentum est, non habet Parochus debitum, aut ius repellendi indignum, sed solum habet ius repellendi petentem cum impedimento aliquo contra matrimonium, vt contractus est; quia pro vt sic subditur superioribus Ecclesiasticis, vt iudicibus contractuum: & licet non in omnibus contractibus iudices, & superiores adhibeant hanc inquisitionem, quia in iis non multum refert, quod fiant contra aliquam prohibitionem, aut quando ratione aliquius impedimenti non deberent fieri in matrimonio tamen propter rei gravitatem, & quia affert secum deliberationem de tota vita, vtitur toto iure suo Ecclesia, & per publicas denunciations, ac monitiones inquirat: sicut & in professione Religiosa, in alienatione rerum Ecclesiæ, in donationibus excessivis, & aliis similibus prouisum est à iure de certis solemnitatibus ad præcauendam omnem fraudem, & vitanda omnia inconuenientia, quæ in his materiis grauioribus grauioribus essent.

219. Ex his autem patet iam responsio ad secundam obiectionem supra propositam ex cooperatione, qua Parochus videtur cooperari peccato indignè suscipientis sacramentum Matrimonij: quod peccatum posset facile Parochus vitare, saltem quando peccatū petentis est publicum, atque adeo nulla sequitur infamia ex negatione suæ assistentiæ. Respondetur enim, eam cooperationem esse valde materialem, & inculpabilem Parochi, qui non potest negare suam assistentiam, quam debet vt minister publicus: sicut nec publicus Notarius, vel iudex potest negare auctoritatem sui muneris contractui alicui legitimo, licet contrahens ex intentione praua peccet in ipso contractu; & sicut vxor non peccat reddendo debitum coniugale viro petenti cōtra votum castitatis, quod habet: sic nec Parochus peccat assistendo, quia reddit, quod ex munere suo debet, & quod absque graui inconuenienti negare nō potest: si tamē posset facile petentē admonere, & remouere ab ea indigna receptione sacramenti, deberet vtique ex lege charitatis id facere; persistenti autem, & valenti contrahere matrimonium, non potest assistentiā debitā subtrahere, iuxta regulas supra positas, quod à fortiori constabit ex dicendis sectione sequenti.